

Poštnina plačana v gotovini.

Leto III.

1925.

Ljubljana.

Štev. 8. - Avgust.

J. Neškudla

Tvornica cerkvenih paramentov, bander,
kongregacijskih in oriovskih zastav.
Atelje za umetniško ročno ve-
zenje v zlatu in svili.

Ljubljana, sv. Petra c. 25.

*Sprejema tudi vsa popravila, ki se strokovnjaško
in po najnižjih cenah izvedejo.*

Ceniki, vzorci, proračuni in načrti
se razpošiljajo brezplačno.

VSAKA VIGREDNICA naj si naroči sledeče knjige:

Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Pojasnjeno z 69 podobami in 2 barvnima slikama. Cena knjigi Din 48—, vezani Din 60—.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena Din 30—.

Slovenska kuharica. Velika zdaja z mnogimi slikami v besedilu, 33 barvanimi tabelami in s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja 685 strani. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena elegantni v platno vezani knjigi Din 220—.

Izmed pripovednih spisov priporočamo predvsem:

Jos. Jurčič, spisi. 10 zvezkov, priredil dr. Ivan Grafenauer. Posamezni zvezki v elegantni vezavi, celo platno po Din 42—. Vseh 10 zvezkov z zlato obrezo v skupni elegantni kaseti velja Din 560—. Ta kasete z Jurčičevimi spisi je najkrasnejše darilo za nizko ceno. Broširani zvezki Jurčiča se dobe po Din 20—, navadna vezava pa po Din 30—.

Ceniki naše zaloge so brezplačno na razpolago!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA v Ljubljani.

Vsebina **S.** številke:

•••••

Krščanska šola	161	Drobci iz gospodinjstvo	170
Iz življenja duše	162	Za oči in roke	172
Gadja gnezda v dekliških srcih	163	Kadar me Milka dregne	173
Od srca do srca	164	Iz orliške centrale	174
Radi se bomo imeli	165	Sestre sestram	174
Dekleta-delavke	167	Kako se rastline branijo	175
Iz tujine	167	Uredniška molčečnost	176
Čvetja naše cerkve	168	Prejeli smo	176
Žena ob bolniški postelji	169	Oglasi	176

Leto III

Štev. 8

VIGRED

1925

Avgust

DEKLIŠKI LIST

KRŠČANSKA ŠOLA.

Vojska je človekovo življenje na zemlji, vojska s sovražniki notranjimi in sovražniki zunanjimi. Toda kdor se zna vojskovati, bo zmagal, ker se ne vojskuje sam, temveč z njim se vojskuje za resnico in pravico Bog.

Danes se bije v naši domovini boj za krščansko šolo. Obeta, da bo oster in bo razgibal zadnje plasti našega ljudstva — za in proti. Zmaga bo na tisti strani, ki bo znala biti bolj budna, oprezna in čuječa.

Naše ljudstvo si ni v svesti, kakšno zlo je za narod nekrščanska šola. Ne pozna je, ker ni okusilo njenih sadov. Mi vsi smo hodili v šolo in naša šola je bila od nekdaj — krščanska.

V naših dneh se nam obeta drugače. Cerkev in duhovnik naj izgubita vpliv na vzgojo v šoli. Pouk o veri naj ne bo pod nadzorstvom škofa, temveč pod nadzorstvom ministra, ki utegne biti nekatolik, mohamedan, seveda lahko tudi brezverec. Katehet naj ne bo nujno duhovnik, temveč je lahko svetni učitelj, ki sam zase lahko prisega na evangelij — brezverstva.

Taka šola bi bila za naše ljudstvo največje zlo. Vprašanje je, če se te nevarnosti ljudstvo zaveda. Ne, ni vprašanje, vemo, da se danes še ne zaveda. Velika skrb poklicanih ljudskih glasnikov je, da ga o obstoječi strašni nevarnosti pouče. Med te glasnike spadate tudi Vigrednice. Naj je ne bo v vaših vrstah, ki bi ne bila na straži, ki bi ne bila poučena o tako perečih dnevnikih vprašanjih. Krščanska šola mora biti danes v srcu in na jeziku nas vseh, vedimo, da ž njo stoji in pade krščanska vzgoja naše mladine!

Društvo „Krščanska šola“ je ustanovljeno, pa zelo počasi prodira na deželo. Dokaz nezavednosti, ker ljudstvo ne ve, kaj je na tehtnici. Poučujte nevedne! Dopovedujte neprestano! Ves narod mora stopiti v vrsto borcev za krščansko šolo!

Samo če bomo čuječi, bomo zmagali z božjo pomočjo in rešili narodu predragoceno svetinjo!

IZ ŽIVLJENJA DUŠE.

ELZA HAASE. — A. L.

(Konec.)

Čim manj napak vidimo na sebi, več jih vidimo na drugih.
Čim slabše mislimo o bližnjiku, bolj razgalimo svojo nizkotnost.
Na kateri strani je večja nezaupnost in večje razburjenje, na tisti strani je tudi večja krivica.
Kjer ima prevzetnost svoj sedež, tam ima tudi krivica svoj izvor.

Mnogo je ljudi, ki so naravnost nesramni: domišljajo si, da so vredni vsega dobrega, da so zmožni in poklicani za vsako sodbo, upravičeni za vsak opomin in ukor in vendar noče nobeden izmed njih pravic, ki si jih prilašča sam, privoščiti tudi drugim.

Slabo je za človeka, ki hoče nadomestiti pomankljive izkušnje, premajhno razumnost, preslabotno moč, s svojo osebno važnostjo. Skromnost bi mu pomagala k napredku, domišljavost ga pa ovira.

Od vsega dobrega, ki ga dajemo ljudem, dobimo vsaj en del v katerikoli obliki nazaj. Ako pa jim nudimo slabo, se nam vrača v podvojeni meri.

Ako ni močnejši tudi boljši, neha biti tudi močnejši.

Kdor težave svojega življenja v mislih sešteva, napravi iz njih veliko utež. Tak računar je redko prijazen z drugimi in miluje le samega sebe.

Kdor je čuječ v svoji duši in k tej čuječnosti zbudi samo eno dušo, je dovršil najboljše in najtrajnejše socialno delo.

Zbuditi dušo, se pravi, opozoriti jo na luč. Navadno imamo luč le nekako v upanju in pričakovanju, le redkokdaj v vsem občutju. Tem večje hrepenenje imajo prebujene duše po razsvetljenem občutju, da more luč razsvetliti vso notranjost.

Kar imenujemo jasno in nedvomno svojo last, to branimo lahko docela mirno.

Nesreča, ki se je hočemo iznebiti, zbuja našo moč; ne ustvarja je, a jo uči rabiti.

Nesreča je za nas nesreča le v toliko, v kolikor jo za tako priznamo; in kdor si zna odreči, končno niti več ne ve, da si je odrekel.

„Hočem“ mesto „moram“! Z vsakim takim hotenjem prihranimo na moči in omilimo neprijetnost trdega ukaza.

Sreča je nekaj izginjajočega, blaženost sreče pa je trajna. Trajno je pa le to, kar je sveto.

Kdor pomaga in je vedno pripravljen pomagati, preneha težiti za lastnim ugodjem.

Kdor služi v božjem imenu, je blažen v sebi.

Tihe srčne sreče nikoli ne manjka onemu, ki ima srce. Kjer pa manjka srčne sreče, tam manjka tudi srca.

○○○○○○○○

GADJA GNEZDA V DEKLIŠKIH SRCIH.

UČITELJICA.

(Konec.)

Pa kljub svoji skrajni in vztrajni pridnosti ni mogla Tončka dohieteti Stane, ki je z mirno gotovostjo korakala na čelu razreda. Utrujenost, izčrpanost in nervozno razburjenje so Tončki prav pogosto skvarili red pri profesorjih.

Odslej sploh ni prišla več do miru. Nebroj častihlepnihih vragov jo je priganjalo, češ: baš zdaj ne smeš opustiti drzne tekme! Ko pa je kljub vsemu trudu spoznala, da ne more več dalje, je nekega dopoldneva, baš ko je Stana z neverjetno in nedosegljivo točnostjo odgovarjala profesorju na najtežja vprašanja, kot blisk treščila v Tončkino glavo nova, sijajna misel. Hudič, še za eno stopnjo hudobnejši, ji jo je navdahnil. „No ali ne moreš od nobene druge strani blizu tej ‚štrebarici‘? Pomisli vendar malo, saj ji lahko tudi drugače škoduješ. O, še lažje in z manjšim trudom jo uničiš...“ In v Tončkino domišljijo je vrgel hudič misel, željo, sklep, načrt, kako jo uničiti, tako strašen načrt, da je bil pač samo njega vreden...

„Prepodlo, prenizkotno kaj takega!“ Za hip je šinila Tončki ta misel preko glave, a že jo je potlačila druga: „Ne morem več prenašati tega, da stoji na prvem mestu v časti, sijaju, sreči! Ne morem...“

Kako so se součenke začudile nenadni izpremembi v občevanju Tončke; vsa prijazna, ljubezniva, postrežljiva je postala. Kako prijetno je občeovati z njo! Pa so se pred kratkim še zgražale nad nedostopnostjo njenega značaja...

Posebno prijazna je Tončka s Stano, ki jo je včasih komaj pogledala. In Stana si je kar oddahnila, ko niso venomer gledale nanjo z zvitostjo napolnjene Tončkine oči. — — —

Odkod je neki padla čudna govorica v razred, spočetka sprejeta z nevernimi smehom, potem z dvomljivim skomizanjem in nazadnje z molčečo verjetnostjo: da namreč nekaj ni v redu v Staninem življenju izven šole. — Seveda, taka stvar se težko dožene. — Kdo bi si bil mislil, da sveži, živahni devetnajstletni Stani letajo tudi kake druge misli po glavi? Škoda za dekle! Kako se pač človek vara o najboljših!

Tončkino peklensko delo je bilo to. Kakor pajek v temnem kotu je spredla to izmišljotino in jo vrgla v mali svet svojega razreda; od tu se je širila dalje in postavila v slabo luč docela nedolžno dekle. Stana, najprej prestrašena zaradi nepričakovane, nerazumljive zlobe, se je pozneje komaj mogla zavedeti, da se vse to baš nje same tiče. To spoznanje jo je pretreslo v dno zdrave in močne duše. Odšla je z zavoda, da se za vedno izogne prezirnim pogledom in uide hudobnim jezikom, ki so ji onemogočili dokončati študije, uničili vero v pravico in resnico in zagrenili vse življenje. — — —

Tončka pa je ležala par tednov potem v sanatoriju za živčno bolne. Telo je izčrpano do zadnje moči, njen duh je zastrt s senco, z mrakom, s temo, ki ne pusti vanj niti enega jasnega žarka; duša ji pa drhti v silnih in neznosnih bolečinah in v oblasti onih maščevalnih duhov, ki so ji pred tedni kot njeni zvesti pomagači sestavljali tako dobro uspeli načrt zoper Stano... V neizrekljivih, strašnih, brezupnih fantazijah se bliža svojemu žalostnemu koncu...

„Hudič, vaš sovražnik, hodi okoli in išče, koga bi požrl; zato čujte!“ — — —

OD SRCA DO SRCA.
(POMENKI Z GOSPO SELMO.)

Smrečica. Da, dolgo Te ni bilo in zato sem prav vesela, da si prišla. O nesreči Vašega preč. g. duh. vodje sem slišala in je prav lepo, da tako pridno molite zanj. Gotovo se kmalu pozdravi in zopet vrne v Vašo sredo. Drugim Tvojim željam ne morem ustreči, ker osebnih obiskov ne sprejemam in tudi nikogar ne obiskujem. Želim pa prav zelo, da se pogosteje oglašáš in ostaneš kako v organizatoričnih tako tudi v notranjih ozirih v trajnem stiku. Bog živi Tebe in vse sestre in sestrice!

Francka G. N. v Ž. Zadovoljiti se pač moráš z odgovorom na tem mestu, ker privatno nikomur ne odgovarjam. — Kakor je že večkrat pisala „Vigred“ in se je razpravljalo tudi pri občnih zborih zaradi izpremembe kroja, še sedaj ni prišlo do definitivnega sklepa, da bi se ta kraj opustil. Prepričana sem, da lepšega in dekletu primernejšega in — kar je za našo katoliško organizacijo važno: dostojnejšega kroja ne bomo iznašle. To so spoznala in priznala tudi ženska telovadna društva izven naše države, ki so prosila Orliško za slike naših krojev in so jih posnela. — Zlasti eno dobroto ima naš kraj namreč, da ga vedno lahko rabimo: Nagubano krilo stopa v letošnji modi zopet v ospredje in moderne ozke vrečice že izginjajo. Menim, da se ne varam, če trdim, da lahko smatramo naš kraj za stalni kraj Orlic. — Ker pa je to le moje mnenje, Ti svetujem, da se s svojim vprašanjem obrneš na Orliško podzvezo. Bog živi!

Pasijonka. Tudi v 7. številki je odgovor zate, a pod prejšnjim imenom. Prosim, pristavi poleg pravega imena vselej tudi izmišljeno ime; prihodnjic novo! — Prav lahko sem se zamislila v Tvoj položaj na dan 23. maja; skoro sem tudi razumela Tvoj obup. Toda pomisliva tole: Človek v svoji kratkovidnosti hoče in želi nekaj z vso silo in si prizadeva to doseči. Bog pa, ki vidi že vse naprej, pa spozna, da bi tista tako zaželjena stvar ne bila dobra za človeka in mu je ne da. Ali mu naj ne bo človek za to dalekosežno očetovsko skrb iz srca hvaležen? Seveda se je težko povzpeli do tako, rekla bi, slepe vdanosti, a končno je še najboljša, ker nam ubogim črvikom, res drugega ne preostane, čeprav se branimo, kolikor hočemo. — In v Tvojem slučaju še ni vsega konec. Le zaupaj več. g. župniku! Ima dobre zveze in tudi globoko razumevanje kot gojenec velikega mladinskega don Bosca. Poleg drugih nebeskih varuhov izročil svojo zadevo tudi temu svetniku! — Piši mi zopet kmalu. Bog s Teboj!

Sirotica 10. Opis Tvojega življenja sem čitala z velikim sočutjem. Le nikar se ne boj, prav vesela sem, da si prišla tudi Ti k nam in se domenimo; morebiti se najde kaka pomoč tudi za Tebe. V prvi vrsti Ti naročam, da mi pošlješ svoj celotni naslov, morebiti se bo došlo kako delo za Tebe, ali kakor že. Če nočeš

že zaradi drugih dati svojega naslova, pa pošli naslov kake zanesljive osebe, kateri bi potem naročila vse potrebno. — Kako lepo je to, da si, četudi si betežna, sama služiš svoj kruh. Rada Ti verjamem, da je kruhek v takih razmerah grenak. A nič ne maraj, za dežjem mora zopet solnce priti. Bog ve za Te in Te gotovo ne pozabi! — Osebe, oziroma naslove tistih oseb, bom skušala dobiti in Ti jih sporočim. — Ne zavidaj pa Minke Svetlin, saj sta obe enaki siroti, in Tvoje oko, četudi je samo eno, naj Ti bo v večje veselje; kajti bolečine, ki jih trpi Minka pri zdravljenju, so skoro neznosne. — Le večkrat se še oglasi in mi potoži svoje križe! Človek je že tako ustvarjen, da lažje nosi svojo bol, če jo zaupa sočutnemu srcu. Bog s Teboj!

Samotarka. Dolgo Te ni bilo iz Tvoje samote, a zato nisi nič manj dobrodošla. Tako je torej s Teboj? Glej, če se vestno trudiš druge razumeti, bodo gotovo tudi drugi Tebe razumeli. Hoditi moramo včasih preko razočaranja, da razumemo bližnjega bol. Kljub temu pa si moramo ohraniti odprto srce in iskreno hvaležnost za vso dobroto, ki nam jo nudijo drugi. Ni dobro in tudi ni prav, če se nalašč zapiramo vase, ker s tem le še povečavamo svojo bol. — Če se uro za uro, dan za dnevom trudiš za ono, kar si spoznala za dobro, Ti je napredek zagotovljen. Ne glej preveč v daljavo, nego vztrajno in potrpežljivo izrabljaj vsakdanje vsakdanjosti! To Ti da pobudo za nadaljni polet in vsak dan Ti prinese nove moči za napredek, izpopolnitev. — Oglasi se zopet kmalu!

Posavka. Kako naj odgovorim na Tvoje pismo, ko ni nič drugega, ko eno samo veliko vprašanje? Kje naj pričneva: znotraj ali zunaj? Zunaj torej, ker to zahteva samo en odgovor. Za Tvojo postavbo, kakor mi jo opisuješ, ne pristoji ozka, života se oprimajoča obleka, nego mnogo bolj precej dolgo krilo z gubami, dolga, ohlapna bluza, nizko prepasana z ozkim pasom. — In zdaj notranje zadeve! Težko Ti je, ko stojš med dvema svetovnjima naziranjema. Ne preostaja Ti drugega nego to, da v svoji notranjosti z vso resnobo stremiš za resnico. Navadne, le zgolj vnanje resnice — temu pritrdim — najdeš res tu in tam. Gotovo je, da ne smeš svojega sedanjega življenja preživljati le brezmiselno. Preudarjaj, razmišljaj to, kar slišiš! Polagoma boš razumela in Ti vera in molitev ne bosta več delali toliko težav. Če vzameš to delo na sebe čisto resno, Ti postane vir tihe sreče in miru ter opora v mnogih težavah. — Tudi Tvoje srce bo mirnejše, saj ne bo več prazno, nego napolnjeno z resnično lepim in velikim. — Prav je, da svojega nagnjenja ne kažeš že zdaj. Tvoje mlado srce se lahko še izpremeni in nagnjenja v njem tudi. Škoda bi bilo, če bi najdragocenejša čuvstva svojega srca razmetavala kakor malovreden drobiž. — Stopi tihega popoldne v cerkev in počakaj, kaj Ti poreče tajinstvena božja bližina! Ali mi hočeš tudi o tem poročati? Do Tvojega zopetnega prihoda bom mnogo mislila na Te!

RADI SE BOMO IMELI — —

ČEŠKI SPISALA VLASTA PITTNEROVA.

III.

(Konec.)

Dragičine besede, ki jih je bila rekla Penjazovi: »Bog vam plačaj, da nam hočete biti mamica,« so silno ganile to preprosto ženo, pa so se tudi izpolnile. Po nekaj tednih, ko se je po poroki preselila Penjazovka s Tonko v tkalčevo hišo, je pričela svojemu drugemu možu skrbno in marljivo gospodinjiti.

Veselilo jo je, da bo imela odslej svojo pravo hišico, in je dala s prihranjenim denarjem v njej marsikaj popraviti. Tako je bila tkalčeva hiša precej dokaj prijetnejši domek. V preddurju je dala nova gospodinja narediti stajo za kozo, ki je bila dvojčkoma kmalu kakor tovarišica. Slepо Tonko so ljudje od časa do časa videli na mejah in obronkih z obema otrokoma, pa so se smejali in rekli: Tonka pase tri — kozo in dvojčiča!

Občudovati si moral dvojčka, kako sta znala slepi Tonki ugoditi. Nista uhajala daleč od nje, nista je dražila, ubogala sta jo na mig in se tiho in veselo igrala blizu nje.

Na svežem pomladnem zraku so se jima ličeca kmalu pordečila in oči so dobile jasnejši pogled. Tudi Dragica se je popravila, ko se ni več tako mučila z delom in je imela boljšo hrano. Skromna merica mleka je bila vsem dobrodošla in jim pripomogla k zdravju. Sam tkalec si je opomogel in je tkal bolj veselo in židane volje. V krčmo ni zavil nikoli več in če je šel po kupčiji v mesto, je prinesel malim žemije.

Nova mati je zahajala tudi v gozd po drva in ker je Tonka dobro skrbela za dvojčka, je šla z materjo tudi Dragica. Pomagala je nabirati suhljad in naložila si je celo butaro na pohabljena ramena, čeprav ji je mati branila in ji prigovarjala, naj rajši nabira gobe.

Ljudje so se čudili, zakaj tkalčevi ne dajo Dragice od hiše, temveč so jo obdržali doma.

Toda tkalčeva žena je odgovarjala, da bi jim bilo dolgčas brez blage dekllice in da se bodo doma lepo skupno preživljali. —

Čez poletje je hodila tkalčevka na delo h kmetom, včasih tudi k logarju, kadar so ondi kosili, in za plačilo je prinesla krme in stelje kozi za zimo.

Pozimi so si pa nabavili še ene statve in tkalec je naučil tudi ženo tkati. Odslej so tudi več zaslužili, zakaj žena je bila krepka in je delala hitro in dobro. Dragica ni mogla več za oba nasukati dovolj vretenc, toda našla se je nova pomočnica — slepa Tonka.

Sama se je ponudila za ta posel. Dobro je pazila in delala enako dobro kot Dragica. Saj so ji roke fino otipavale in ker ni bila izmučena, se ji niti niso trgale, kadar ji je izpodletelo. Dovolj je bilo, da ji je Dragica ali mati pomagala najti začetek niti in ji odmerila pasma. Tkalec je često v šali grajal Dragico, da njene niti niso tako gladke ko Tonkine. Slepо dekllico je to veselilo in je med delom rada tudi zapela.

Tako je mineval čas in v borni koči je bilo tem ljudem, ki so se v ljubezni drug k drugemu privijali, srce vedno veselo in pokojno. Siromaštvo je sicer še pokukalo od časa do časa skozi okno, ali beda se ni več vračala semkaj, marljivost in gospodarnost vseh tkalčevih jo je premagala in zapodila v beg. Seveda sta imela stara dva še vedno mnogo skrbi, ali dekllici sta odraščali in prevzemali del skrbi nase — misli vseh štirih so pa obkrožale dvojčiča, ki sta vsem v veliko veselje krepko rasla.

Ginljivo je bilo pogledati na pokaženi sestri, na grbavo Dragico in slepo Tonko, kadar sta druga drugo vodili v cerkev ali kadar sta v poletnih večerih sedeli na pragu kočje in se tesno pritiskali druga druge.

Tonka je imela veselje nad črnimi Dragičnimi kodri, Dragica pa se je igrala s finimi prsti na Tonkinih rokah.

Znali sta skupno zapeti vesele in žalostne pesmi, ki se slišijo ob tihih večerih do gorskih koč.

* * *

Minila so leta z dnevi in tedni, tedni so utonili v mesecih, meseci v letih, prinašajoči v krilu dobre in hude čase.

V gorski kočici se je zbralo mnogo radosti.

Dvojčka sta se potegnila in sta hodila v šolo. Janček je pričeval že sukati niti in je bil ponosen na to, da bo tkalec kot njegov oče. Jožica je pasla kozo in nekaj gosk, ki jih je mati od leta do leta nakupovala, da bi dobila od njih perja za blazine.

Naenkrat se oglasi žalost v koči pod prenovljeno streho. Prinesli so jo mrzli zimski vetrovi in jo stresli na mlado glavico, ki je postala bolna. Bolezen je zgrabila Tonko, vsem milo in od vseh ljubljeno Tonko. Sušila se je in venela kakor odtrgana cvetka. Mati in Dragica sta jo skrbno negovali, toda zastoj. Tonka je bolj in bolj slabela in tožila nad bolečinami v prsih, da še peti ni mogla več. Glas ji je bil hripav in na pomlad je prihajal iz njenih ust samo še tih šepet.

Dragica, ki se je bila zelo popravila in celo zredila, je uslišala Tonki vsako najmanjšo prošnjo. Mislila je kakor mati, da se je Tonka prehladila, da se je morda pretegnila z delom, toda kmalu se je videlo, da je vsak odpor proti boleznim zastoj. Tonka se je hitrih korakov bližala grobu. Nekoč sta sedeli deklici na tratini. Tonka je ležala na pernici, le glavo je naslanjala Dragici na prsi.

„Dragica“, je šepnila bolnica, „ali ti bo dolgčas po meni, kadar odidem?“

„Ah, Tonka!“ je zaplakala Dragica.

„Ne joči, saj vem, da bom umrla. In dobro je, da umrjem mlada, dokler nisem še vsem za breme. In potem, Dragica, mislim, da se bomo v večnosti zopet videli — in to je moje veselje — — —“

Dragica še bolj zajoka. Slepa deklica jo težko sopeč tolaži:

„Ne jokaj! Povej mi rajši, kako je zunaj sedaj. Ali že cveto drevesa?“

„Že cveto, Tonka! Hruška ondi na vrtu je posuta s cvetjem kot bi jo z mlekom polil. Malo dalje tam pa pričinja cvesti jablana rdečkasto kakor šipek. Na vrtičih cveto rmene narcise in rdeči jegličiči. Ob potoku je polno modrih potočnic . . .“

„Dragica, kadar pridejo deca iz šole, pošlji jih, da mi natrgajo cvetja!“

„Pošljem“, je obetala Dragica.

In je odnesla Tonko, slabo in lahko, nazaj v kočjo.

Jožica in Janček sta prišla iz šole in odhitela po cvetje. Prinesla sta ga Tonki na posteljo polne roke.

Tkalec in žena sta ustavila statve, zakaj uvidela sta, da se Tonka pripravlja na zadnjo uro.

„Zakaj ne tketa?“ je vprašala Tonka.

„Pri koncu sva in počakava, da zopet prinesejo“, je pomirljivo odvrnil tkalec.

Tonka je zagrebala roke med cvetje in si ga je nasula na prsi in lica. Težko je dihala. Nenadoma vpraša:

„Mamica, koliko let imam?“

„Dvajset“, je povedala mati.

„Dvajset let sem torej bila na svetu in štirinajst let sem slepa. — Atek, pridite sem, da vam poljubim roko. Tako! Ljubi Bog vam vse povrni, bili ste mi

dobri. In tudi vam, mamica, plačaj Bog. In tebi, Dragica, da si mi bila iskrena sestra. Vidiš obe sva bili pohabljeni, pa naju ni prav nič oviralo, da bi se ne imeli radi. In zato, ker si me ljubila, te bodo vedno ljubili vsi.“

Komaj je govorila. Sapa jo je dušila in roke so ji omahnile brez moči, samo cvetje je še stiskala v suhih dlaneh.

Dragica je plakala.

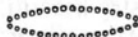
Mati je poklenila in molila. Oče je poiskal v skrinji blagoslovljeno svečo in jo prižgal. Angel smrti se je spustil nad gorsko kočo in odnesel čisto dušo dekliško v nebo . . .

Dragica je poljubila mrtvo sestro na mrzlo čelo in naročala: „Pozdravi v nebesih obe moji mamici! Molila bom za tebe kakor za njiju.“

Tkalec je odprl okno, da je mogla duša odleteti v nebo, žena je pa glasno molila:

„Večni mir ji daj, Gospod, in večna luč — — —“

Svetloba ljubezni je ostala še dalje v vsaki duši teh preprostih ljudi.

DEKLETA-DELAVKE.

— ANTON BOŠTELE. —

Dekleta-delavke,
v zamazanih krilih,
v razhojenih čevljih,
po bregu gredó
na delo — — —

Ni srce veselo
in bleda so lica,
šala je mrtva,
še smeh je kot megla,
ki težko leži nad dolino.

Videl sem jih v nedeljo:
harmonika je pela
in lica so gorela —
Vino, fant, deklé,
vroče je srcé . .

Vrh skale na lesu razpet visi,
sam, čisto sam.
Roke razširil kot v blagoslov,
molčí, trpi in čaka
in plaka, plaka — — —

IZ TUJINE.

— VERA LESTAN. —

*Oj, kje si, presrečna vasica,
oj, kje si, preljubi moj dom?
In moja vsa solnčna Gorica,
kedaj te spet videla bom?*

*Kedaj bom na rodni zemljici
spet pevala pesmi, kedaj?
In v jasnem domačem veselju
preživljala blaženi maj —?*

*Ah, vedri, preblagi spomini,
le polnite dušo, srcé!
V neznaní, molčeči tujini
umirajo moje stezé . . .*

*Če grenka me stre bolečina,
iz mrzlih še tujih daljav,
o, sprejmi, krasná domovina,
moj zadnji, ljubeči pozdrav!*

CVETJA V NAŠE CERKVE!

ANICA LEBAR.

Tri stvari, pravijo, so se ohranile iz raja sem do današnjih dni: migljajoče srebrne zvezdice na nebesnem oboku, čisto in nedolžno otrokovo oko in nežne cvetlice na naših livadah. In resnica je: kdor je kdajkoli zrl v to troje in prisluškoval tajnemu govoru, je moral pritrditi, da je ta trojna krasota res pravi sestanek zemeljskega raja. In res je tudi, da vsak, kdor razume tajni šepet cvetnih poljan, je že davno vzljubil drobne cvetke. Ne smemo pa brezmiselno hiteti preko cvetočega travnika in upirati pogled le nekam v daljavo. Naše oko naj se rado pomudi pri vsaki cvetki ob potu, kako se nam ljubko nasmija v svoji nedolžni, vendar pestri krasoti.

Človeško oko ne more pogrešati cvetja v svoji bližini, zato so ljudje že davno prenesli cvetlice iz proste narave v bližino svojega bivališča, kjer jih negujejo s prav posebno skrbjo. Znano je, da je ta, ki z ljubeznijo oskrbuje cvetlice, obvarovan marsikaterega razočaranja v življenju in mu le-te nežno skrb poplačajo s prav posebno cvetno krasoto. Družinski dom napravijo prikupljiv in udoben; oko vsakega gosta se nehote ustavi na prijaznem zelenju in dehtečem cvetju. Včasih je v očesu sosede tudi nekoliko zavisti in prikrite jeze, zakaj se tebi vse posreči, njej sami pa ne . . .

Me, dekleta, pa vemo, da je za nego cvetlic treba precej razumevanja in znanja, pridnosti in potrpežljivosti, pa tudi srečne roke. S temi lastnostmi opremljene se zelo rade spuščamo v prav podrobno delo pri oskrbi cvetja po naših vrtovih, oknih in stanovanjih,

Mi katoličani pa imamo poleg domačega doma še skupen družinski dom v naših farnih cerkvah. Tam se zbiramo po dnevih truda in dela celega tedna, ko nam postane že srce prazno in neobčutno. In vselej se vračamo odtod potolaženi in pokrepčani. Toda kaj bi bila cerkev brez tabernaklja, iz katerega izžareva božja ljubezen kakor materinska ljubezen naših domov?

Res je, da je skrita božja ljubezen v tabernaklju neodvisna od vnanjega sijaja, saj pri razdeljevanju dobrot tudi ne gleda na vnanjost, temveč na notranjo, srčno pripravljenost. Toda, kaj nagiblje gospodinjo, ko z vso marljivostjo pripravlja, ureja in pospravlja po hiši, da je vse lepo in prijetno, ko se na večer domači vrnejo domov? Ljubezen in ljubeča skrb za udobnost njenih dragih.

Isti nagib, isti namen vodi tudi vse one, ki jim je skrbeti za lepoto hiše božje. Kako prijetno in blagodejno vpliva na nas, ko stopimo v cerkev, kjer je vse čisto in snažno, zlasti središče cerkve in oltarja! Takoj vemo, da so v tej župniji resnično ljubeče duše.

In kaj je lepši okras cerkve in oltarja nego žive (sveže) cvetlice? Ali pa ni tudi s cvetjem okrašen oltar pripomoček, nekaj most za pobožnost in zbranost?

A kako siromašno je v tem oziru v mnogih naših cerkvah! Par papirnatih cvetic v kričečih ali pa prav zelo obledelih barvah — in to je vse! Nikoli se ne zmoti k samotnemu jetniku ljubezni živo zelenje in cvetje, ki bi mu prineslo zdrave iz proste narave, ki je delo njegovih rok . . .

Pa slišimo pogosto, da je to skrb župnikova in kaplanova, kot da bi bila ta dva umetna vrtnarja po poklicu; prepušča se tudi prav rada farovski kuharici ali

Žena ob bolniški postelji

cerkovniku, ki naj vse sama oskrbita, saj sta zato tukaj. Ko pa gremo skozi vas, vidimo vsa okna, vse vrtove v najlepšem cvetju . . . Kaj nam pove taka vas? Da ni tu doma ljubečih duš in da jih oklepa mrzla sebičnost.

„Saj nisem neumna“, slišimo dekle, „najprej se trudim, potem naj se mi pa v cerkvi vse pokvari“.

„Pri prenašanju se vse polomi; jaz jih že ne dam v cerkev“, pravi druga. „Meni ni nobeden rekel“, se oglasi tretja; „če jih hočejo imeti, po nje naj pridejo!“ Itd.

Toda ne tako, sestre! Naša cerkev mora biti naš ponos! Vsaj v lepih pomladnih in poletnih mesecih ne sme samevati skriti Bog! Kar le premore naš vrt, naše gredice, naša okna, vse mu hočemo ponesti za lepe pomladne in poletne praznike. A tudi za zimo bomo poskrbele, da mu ne bo dolgčas! Naša dolžnost je to, dekleta! In lepa ter prijetna dolžnost! Naj bo pri vsakem dekletu par lončkov cvetic od nedelje do nedelje pripravljenih za okras tihega tabernaklja! Zaposlene, vse v delu, vse razmišljene smo; naj nas nadomestuje vsaj naše cvetje v cerkvi!

Pri prihodnjem sestanku se hočemo dogovoriti, kako se bomo vrstile. Vsaka naj že dotlej prešteje, koliko lončkov ali koliko šopkov bo mogla dati. In če jih bo preveč, okrasimo ž njimi še stranske oltarje — in če jih bo še preveč, ostanejo lahko ves teden v cerkvi, kjer naj na svoj način tolmačijo skriteму Bogu našo veliko resnično ljubezen . . .

ŽENA OB BOLNIŠKI POSTELJI.

GOSPODINJSKA UČITELJICA ŠKOLASTIKA.

(Konec.)

Bolniška postelja naj stoji tako, da se le z zglobov dotika stene, od ostalih treh strani pa mora imeti prost dohod. Tudi ne sme stati blizu vlažne stene, ne preblizu oken in zlasti ne na prepihu; ogibati se je isto-tako bližine vroče peči.

Za posteljno opravo je najbolj priporočljiva žimnica, varovati pa se je preveč mehkih blazin in volnenih odev. Bolniki, ki močijo postelj, naj dobe voščeno platno za podlago. Samoobsebi je umevno, da mora biti snažno vse posteljno perilo. Preminjaj ga po potrebi, tudi 2 krat na dan, če to zahteva bolezen. Posteljo prestiljaj vsaj dvakrat dnevno. Skrbi za skrajno snažnost pri bolniku samem: preoblači ga pogosto, umivaj in počesi. Zobe in usta naj si redno vsak dan umiva in izplakuje. Vsa bolnikova okolica naj bo vedno čista in snažna.

Po dolgotrajnem ležanju dobi bolnik takozvane sene po nekaterih udih telesa, ki povzročajo pekoče bolečine. Skušaj mu jih olajšati s tem, da ga večkrat previdno preložiš; skrbi mu za snažnost telesa z umivanjem; dobro je, če mu dotična mesta namažeš z limonovim sokom, z vodo in jesihom, ali s francoskim žganjem. V težkih slučajih pa je priporočati zračni svitek iz kavčuka, napolnjen z zrakom ali mlačno vodo.

Obiskovanje bolnikov, zlasti zelo slabih, naj se vrši kolikor mogoče poredkoma; vedno naj bodo obiski kratkotrajni in ne prepogosti. Ne pripoveduj bolniku ničesar, kar bi ga vznemirjalo in mu jemalo pogum.

Posebno natančna pa mora biti gospodinja glede bolnikove hrane. Ker je njegovo telo vsled bolezni v spremenjenem stanju, zahteva popolnoma drugačne hranitve, nego telo zdravega človeka. Na svojo roko naj mu nihče ne pripravlja hrane; ravnati se je točno po navodilu zdravnikovem. Neubogljivost in malomarnost v hrani bi utegnili imeti za bolnika najhujše posledice. Previdna bodi tudi glede množine hrane. Ne boj se, da bo opešal, če dobi manj. Rajši mu daj hrano večkrat pomalem, nego poredkoma, a takrat obilo. Pri bolniški hrani naj vobče

velja pravilo: Dajaj bolniku male množine jedi, a to malo bodi skrbno pripravljeno, tečno in okusno.

Za pijačo priporočajo zdravniki limonado, razne sadne odcedke i. t. d.; tudi sadje in kompoti precej dobro gase žejo. Vino je primerno, a le okrevajočim bolnikom.

Zdravila dajaj bolniku natančno po zdravnikovih predpisih; v tem oziru bodi še posebno previdna. Točno ob določenih urah mora dobiti zdravilo in to v določenih merah, ki jih je zdravnik predpisal, nikdar ne več ali manj! Nikar ne misli, da bo zdravilo hitreje in bolje učinkovalo, če daš mesto ene žlice kar pol kozarca. S tako neprevidnostjo lahko bolnika zastrupiš in spraviš v smrtno nevarnost. Pa tudi premalo mu ne smeš dati. Glede tega bodi zlasti pazljiva pri otrocih in se nikakor ne daj pregovoriti, da bi drugače ravnala, če je zdravilo grenko, slabo itd.

Ko bolnik okreva, začne vstajati in tudi že pomalem hoditi, mu preskrbi pripraven stol z blazinami, da se počuti v njem kakor v postelji in lahko v njem dalje časa sedi. To mu je v posebno veselje, da, skoro lahko trdimo: pripomoček k okrevanju. Skrbi, da dobi prikladno ohlapno obleko, ki ga ne drži preveč in v dihanju ne ovira. To so sicer malenkosti, ki pa ysekakor mnogo pripomorejo, da bolnik tako zelo ne občuti svojega tužnega položaja.

* * * * *

DROBCI IZ GOSPODINJSTVA.

Vrtno delo v avgustu. Setev je prav za prav ta mesec že docela pri kraju; začetkom meseca sejmo še endivijo, zadnje dni pa motovilec, zimsko solato in zimsko špinačo. Tudi za setev mačeh, ki cveto v zgodnji spomladi, je v tem mesecu primeren čas. Vse setve je treba zasenčiti. Kolerabe, solato v glavicah in endivijo že lahko presajamo. Z vrta spravljamo že čebulo, šalotko, česen. Mesec avgust je najprimernejši za raztrganje in presajanje drobnjaka. Pridno povežite endivijo! Obrežite paradižnikom vrhe, spravljajte semena onih rastlin, ki so že dozorela!

Pripravljajte gnoj za vrtove in skrbite za kompost!

Motovilec. Kot prva pomladanska solata je ta rastlina mnogo cenjena v mestu kakor na deželi. Hočemo li imeti zgodnjo solato, ga moramo sejati že meseca avgusta na grede od pomladi skrbno pognojene. Tudi prve dni septembra to delo še prav lahko izvršimo. Za seme je mnogo boljši pridelek prejšnjega leta, to je: eno leto staro zrnje. V ugodni jeseni nabiramo motovilec že meseca oktobra. Spomladi se motovilec zelo hitro razvija in gre zgodaj v seme, ki dozori meseca majnika. Pridelamo ga prav lahko doma. V ta namen pustimo nekaj najboljših rastlin na gredici, da popolnoma dozore in razvijejo seme.

Serviranje. III. Vrsta (razvrstitev) jedi in pijač. Pri sestavi jedilnega lista si delajo navadno gospodinje vse preveč skrbi. Saj je umevno, da baš na deželi ni mogoče postaviti na mizo najizbranejših jedi. Najpripravnejše je pač za gospodinjjo, da izbere izmed pridelkov in izdelkov svoje lastnine najboljše stvari In jih nudi v izbrani in primerni vrsti svojim gostom. Pri razvrstitvi jedi je treba gledati na to,

da pride vsaj ena tečna (nasitljiva) jed na vrsto med vsemi jedmi. Ta jed je nekako v sredi obeda in je navadno kakršnakoli pečenka s prikuhami. Druge jedi so navadno lažje, več ali manj dražljive in izbrane. Namen jim je, zbudjati slast in veselje ter vzdrževati dobro razpoloženje. Zato gospodinja pri sestavljanju vrste jedi gotovo zadene pravo, ako premisli: kakšen povod je za baš isto gostijo, kakšni ljudje so povabljeni in kakšne vrste jestvin ima na razpolago. Potrudi pa naj se vselej, da nudi svojim gostom res dobre jedi, pa naj jih je zato tudi manj. Skrbi naj, da vlada med gosti res pristna domačnost in resnična veselost. To pa se ji posreči, ako uredi za gostijo, pojedino, obed ali večerjo vse tako, da je vse prikupljivo in dobrohotno, ne pa bahaško in dragoceno, kar gotovo ne goji dobrega razpoloženja. Saj vse vemo, da smo se najboljše počutile, ko smo bile povabljene, če ni bilo treba imeti tisoč skrbi, da se nam kaj ponesreči, da česa ne umažemo, ne stremo, nego smo imeli občutek domačnosti. Tako udobje skušajmo pripraviti tudi drugim!

Pa pojdemo k našemu omizju, ki smo ga zadnjič pustili in že ves mesec čaka, da dobi kaj jesti!

Danes prinašamo dva jedilna lista, enega z več, drugega z manj vrstami jedi.

1. Gnjat (šunka) s hrenom in pivo.
2. Juha (pečen grah, ocvrte žemeljne rezine, cmoki iz kurjega droba).
3. Meso v omaki (divjačina) in ocvrti krompirjevi roglički.
4. Pečenka (perutnina) pečena ali ocvrta s solato in kompotom.
5. Špargeljni, artičoke, karfijola s presnim maslom.
6. Močnata jed: torta i. dr.

7. Sladoled.
8. Sadje.
9. Črna kava.

Vino nudimo najprej po juhi lažje, navadno belo, pri 3. jedi, (ali pri četrti) najboljše vino, pri močnati jedi pa vino iz steklenic. H kavi le vodo!

II. 1. Juha; zakuha iz zelišč, riž z zelenim grahom, biškotni fancelj.

2. Govedina obložena s praženim zeljem in krompirjevim pire; jajčni hren.

3. Pečenka telečja ali svinjska z mešano solato in kompotom.

4. Močnata jed: rižev ali marelični kuh; čokoladni ali lešnikov narastek; torta.

5. Sadje.

6. Kava.

Oba jedilna lista sta nalašč sestavljena iz takih jestvin, ki jih je mogoče dobiti na deželi, ker nam je od tam prišla prošnja za navodila pri serviranju.

Varčnost. — Vsak človek želi biti srečen. Dolžnost človeka pa je, osrečevati tudi druge. Zato hočem pokazati pot, ki vodi k blagostanju. Pot varčnosti! Kajti navadno je blagostanje le v onih družinah, kjer skrbna in varčna gospodinja zares podpira tri ogle pri hiši. Obrni vinar trikrat, preden ga izdaš, pravi slovenski pregovor. Varčevati se pravi, skrbno hraniti in množiti imetek, ga razumno uporabljati in po nepotrebnem ničesar ne izdati. V tem obstoji umetnost varčnosti: tako gospodariti, da izdatki ne presegajo dohodkov. Gledati moraš zlasti na to, da se omejiš na najpotrebnejše izdatke — in skušaš kaj privarčevati za izredne stroške. N. pr. kot članice organizacije moramo plačevati članarino. Kolikrat je treba opominjati in dregati mnoge članice, da izpolnijo svojo dolžnost. Za nepotrebne trakove in gumbe je vedno dovolj denarja. Teh par dinarjev, ki bi jih morala vestna članica točno in z veseljem plačati, pa vedno manjka. — Glede obleke moram še posebno poudariti, da pri njej premalo varčujemo. Nekatere deklete mislijo, da bi morale imeti kar vsako nedeljo kaj novega. Če so hišni dohodki za to premajhni, če mora mati radi tega marsikatero grenko preslišati, kaj je to lahko-mišljenemu dekletu mar? Sestre! Dajmo me, ki smo dolžne drugim svetiti z lepimi zgledi, tudi v tem lep zgled! Ko kupujemo obleko za praznik, kupimo vedno boljše blago in potem skrbimo, da nam ostane več let. Za delavne dni si pa moramo preskrbeti trpežno blago in pri-krojiti obleko tako, da bo primerna vsakemu delu. Tako bomo pri obleki, za katero toliko izdamo, veliko prihranile. Naj ne bo med nami takih, ki bi se slepo klanjale gospej „Modi“, ampak klanjajmo se zdravi pameti, ki nam pove, kaj je našemu stanu primerno.

Varčevati mora dekle gospodinja tudi pri knjigah. Dobra knjiga — dober prijatelj. Prija-

telj, ki se ne hlina, ki pove vedno čisto resnico. Kako žalostno je, da nočemo izpredvideti, kolike vrednosti je dobra knjiga v hiši. Pogledamo jo površno in potem je obsojena, da jo otroci in kdo drugi raztrga. Imamo „Vigred“. Koliko lepih naukov, koliko zabave bi lahko zajemale iz nje leta in leta! A koliko nas je, ki imamo vse iztise nepokvarjene, morebiti ves letnik skupaj vezan v eno knjigo? Enako ravnamo rade tudi z drugimi knjigami. Potrebno je, da se v tem temeljito poboljšamo. Denar izgubi svojo veljavo, knjiga nikdar. Varčujmo pri knjigah — za knjige!

Kot pri obleki in knjigah — ter vsem drugem — moramo varčevati tudi s časom. Komu ni znan pregovor: „Čas je zlato“.

Ako bi sešteli vse minute, ki jih marsikatero izgublja s praznim govorjenjem, bi dobili mesece, leta. Pridna dekle, dobra gospodinja se vedno zaveda, da minuta zamujena, ne vrne se nobena. Neki francoski pisatelj je moral vedno čakati na zajterk, čeprav ga je vsak dan ob do-ločenem času zahteval. Da se ni jezil, je začel pisati, in čez par let je dal ženi debelo knjigo z besedami: To podarim tebi kot sad onih trenutkov, ko sem moral radi tvoje počasnosti čakati na zajterk . . .

Končavam z iskreno željo, da bi z izgubo dragocenega časa nobena izmed nas take knjige ne zaslužila. Da bi se že sedaj naučile varčnosti — pri malem in velikem — da bomo, kjer bomo, povsod pospeševale srečo in blagostanje!

Kuhinjski recepti.

Rezanci s svinjino. Zamesi trdo testo za rezance. Razvaljaj je ter zreži na rezance, za prst široke in za prst dolge. Kuhaj jih v slanem kropu kakih 10 minut, stresi potem na rešeto in oblij z mrzlo vodo. V skledi vmešaj nekaj dobre masti ali presnega masla s par rumenjaki, dodaj čez nekaj časa malo kisle smetane, nato sneg iz beljakov, ki so ostali. Če se ti zdi potrebno, vse malo osoli, vendar pa ni potrebno, ker je svinjina vedno dosti slana. V skledo stresi še rezance, rahlo premešaj, deni v pomazano kozico, skledo ali pekačo ter lepo rumeno speci.

Pečenjak iz jabolk. Vmesi v lončku testo iz 1/4 l mleka, 2 jajc, peščice sladkorja, malo soli in obilo 1/4 l moka. Ko je testo gladko, to je: ko se je moka razpustila in ni v testu nobene kepice več, prilij še 1/4 l mleka in dodaj 4 kislja, na kocke zrezana jabolka. Testo vlij na razbeljeno maslo in ga v srednji vročini peci. Napol pečeno z vilicami raztrgaj ter še doobra popeci. Preden daš na mizo, pečenjak s sladkorjem potresi.

ZA OČI IN ROKE.

Ažur. — Z VIII. vzorcem zaključujemo za enkrat ažurne okraske, da dobe mesta zopet bolj praktične stvari. Morda se kateri že sedaj zdi teh vzorcev preveč, pa naj z ozirom na druge nekoliko potrpi. Pri toliki množini naročnic pač ni mogoče, da bi vedno ustregli vsem, saj imajo celo gojenke kakega gospodinskega tečaja v istem kraju tako različne želje. —

Kje ta vzorec lahko porabimo, pač naše spretnne Vigrednice takoj same spoznajo. Tudi tega lahko poljubno izpremene ali izpopolnijo z vezenimi vzorci. Pripomniti moram le, da je radi tesnega prostora v risbi sami napaka, katere naj na prtič nobena ne napravi. Dočim namreč vogalne kvadrate le nekoliko povečamo, naredimo glavni kvadrat pač tako velik, kakor je primerno za večji ali manjši prt za mizo, nočno omarico, draperijo ($\frac{1}{2}$ vzorca!) i. dr.

H koncu želim le še, da bi moje mlade Vigrednice prav lično okrasile svojo „balo“ z vzorci, ki jih je prinesla „Vigred“. Sicer mnogi — tudi dobromisleči — vzgojitelji menijo, da je škoda zapravljati dragoceni čas

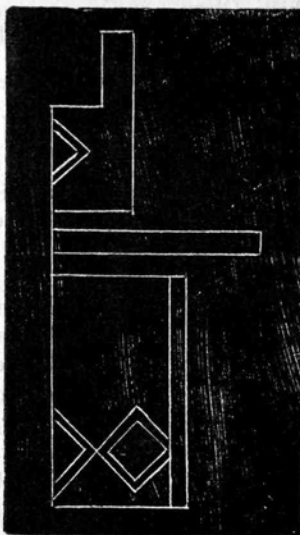
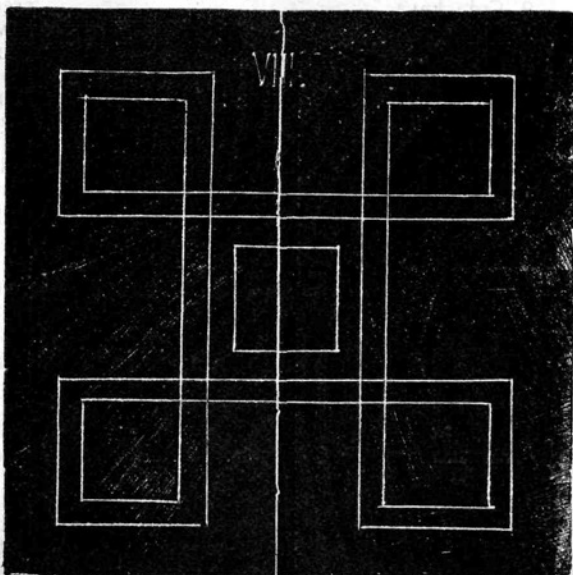
s počasnim ročnim delom, ko nam danes stroji marsikaj naredo celo lepše in ceneje, predvsem pa hitreje, vendar bi upala proti takim toplo zagovarjati tudi ročno delo, dasi sem sicer precej okužena z duhom sedanjega časa in sama zlasti s časom skoparim bolj ko mnoga dekleta v mojem kraju, ki pa kljub temu nimajo pokazati nobenega ročnega dela.

Ko bi naša mlada dekleta porabila za lepo in praktično ročno delo ves čas, ki ga zapravijo s praznim govoričenjem in veseljačenjem in postopanjem, bi marsikatera ne stopala v zakon tako praznih rok in tudi ne tako puhle glave in spačene srca. — Primerno gojenje lepote ne nosi namreč le materialne koristi, marveč blaži tudi naša čustva, krepi voljo in sploh zelo vzgojno vpliva na ženski značaj.

Pretiravanja pa seveda nikjer ne rode dobrih sadov, torej tudi pri ročnem delu ne.

Če pa vsaka svojemu stanu in poslu primerno porabi prosti čas za domače ročno delo, si bo tekom let nabrala zakladov, katerih bo bolj vesela, nego še tako dragocene tovarniške „bale“.

Predpasniki. — Danes prinašamo dva predpasnika za strežnice pri pojedinah ali tudi za gospodinske tečaje. Oba predpasnika sta okrašena s čipkami, vstavniki in robčki. Večji predpasnik, ki ima za okrasek štiri na špico postavljene kvač-

kane, kljeklane ali tudi vezene kvadrate, se prikoji iz dveh delov: predpasnikova pola in sprednji zgornji del. V polo so vstavljeni trije kvadrati, v zgornji del pa eden. Preramnice, pas in trakovi se urežejo posebe. Predpasnikovo polo primerno uberi in z ozkim vložkom sešij s pasom in tega prav tako z zgornjim delom. Okoli in okoli predpasnika, zornjega dela in preramnic so prišite ozke čipke. Belega blaga (šifona, batista) je treba za ta predpasnik 1 m 25 cm (če je 80 cm široko) potem 2 m vstavka 2 cm širokega 5 in pol m čipk 2 in pol cm širokih. — Preramnice naj bodo 5 cm široke in za navadno velikost 60 cm dolge. Trakovi so 4 cm široki in 47 cm dolgi, da se z njimi zaveže lepa pentija.

Drugi predpasnik je tudi iz belega blaga, je pa čisto majhen in ga rabimo le za okrasek, ne pa za praktične namene. Kakor kaže sličica, je prikojen iz enega kosa, ima le trake, preramnic pa ne, ker se zgornji del pripne z lepo zaponko na obleko. Ker navadno belo blago ni toliko široko, da bi širina zadostovala, je v stranskem kotu zaznamovano, kje se pridene potrebni vogel. V višini pasu ima spredaj na vsaki strani štiri gubice (robčke), ki se prično in končajo tako, da se blago samo prosto razširja. V zgornjem in spodnjem voglu je izdelati vezeni okrasek. Porabni so vzorci iz lanske in letošnje „Vigredi“ (vogli za robčke, cvetni vzorci itd.) Predpasnik je okoli in okoli obrobljen s čipkami. — Blaga pri 100 cm širine je treba le 80 cm. Trakovi, ki se prišijejo k zadnjima vogloma, so 52 cm dolgi, spodaj 6 cm široki, navzgor zoženi do 4 cm. Sprednji spodnji vogal je okrašen z vstavkom in čipkami, zgornji le s čipkami. Čipke so 2 in pol cm široke in vstavek 3 cm. Preden kupiš, premeri, koliko jih rabiš!

KADAR ME MILKA DREGNE — — —

UREDNIK.

Dčetrtak 9. julija sem sedel v Ljubljani v vozu cestne železnice. Pa se vsede poleg mene znana učiteljica, pridna in pobožna gospodična.
 „Ste prišli na zborovanje, Krščanske šole“ in k 25 letnici „Slomškove zvezé? Tako sem vprašal.

„Kdaj pa je vse to in kje?“

Osupnil sem. Vedel sem, da je Slomškarica, to se pravi članica stanovske organizacije katoliškega učiteljstva. Skoraj nisem mogel verjeti, da je njeno vprašanje resno.

„No, popoldne ob 3. uri zboruje Krščanska šola, jutri dopoldne proslava Slomškove zveze in potem občni zbor. Pravijo, da se obeta zelo lepa udeležba, čeprav je pritisk na verno učiteljstvo skoraj neznošen.“

„A tako. Nisem zato lprišla. Veste, jaz se za take reči ne menim. Zvem samo od Milke in organizacijsko dolžnost storim le, kadar me Milka dregne . . .“

Milka je njena tovarišica.

„Tako — ? In tudi brali niste o tej proslavi?“

„Nisem. „Slovenskega Učitelja“ dobivam, pa ga še ne razrežem ne.“

In vendar je „Slov. Učitelj“ glasilo Slomškove zveze, katera članica je moja znanka — — —

Dve misli sta mi rojili po glavi.

Prva. Ali je tudi med članicami orliške organizacije suhih vej, ki se ne menijo za svoje dolžnosti do organizacije in samo čakajo, da jih kaka usmiljena Milka dregne — ? Ali je tudi med njimi takih, ki pošiljajo mesec za mesecem našo „Vigred“ nerazrezano ali vsaj neprebrano med staro šaro — ? — Odgovor — ?

Druga. Kdaj se bo naša ženska mladina dvignila iz zaspane otopelosti, če se najde med njo celó mlada učiteljica, ki takole govori — ? Kako naj dopovedujemo preprostim dekletom o potrebi katoliške zavesti, katoliške organizacije (posebej krščanske šole) stanovske zavesti itd. — če itd. ?

O, katoliško ženstvo, dokler bodo tvoje zastopnice tako govorile, bo še padalo po tebi — saj zaslužiš!

IZ ORLIŠKE CENTRALE.

Gospodinjski tečaji po krožkih se bodo vršili v času od 15. oktobra do božiča in od 7. januarja do srede marca. Krožek, ki misli prirediti tečaj, naj se odloči za predbožičnega ali pobožičnega, ker jih drugače ni mogoče razvrstiti. Svoj sklep naj javi Orliški podzvezi, ki mu dopošlje vsa podrobnejša navodila. — Želeti je, da se čim več krožkov odloči za gospodinjski tečaj, ker te vrste izobrazbe še prav občutno manjka med našimi dekletii. — Poleg tega bo mogoča postreči s tečajem meseca aprila in maja, če bi se kje odločili za pomladanski čas.

„Orlič“ prične v septembru z novim (VI.) letnikom. Imel bo novo obliko in tudi v notranjosti se bo preuredil. Prinašal bo več člankov za višji naraščaj, tudi za mladenke. Izhajal bo večinoma — ali samo — na 16 straneh, zato mu poskoči naročnina pri skupnem naročanju na 8 Din, za posamezno naročanje na 12 Din. Skrbite, da število naročnikov ne bo padlo, temveč mora še poskočiti. Tudi naše članice lahko mnogo store za razširjenje „Or-

liča“. Gojenke naj ga naroče vse, mladenke pa vsaj mlajše, starejše naj si izberejo. „Vigred“ ali oboje. — Na delo za „Orliča“, ljubljenca naših malih!

Minka Svetlin je morala prekiniti zdravljenje z radijem. Vid je sicer stalno napredoval in je pisala nekaj pisem in kart že s svinčnikom. Vrste so sicer uhajale druga v drugo, toda brati se je dalo. Živčno je pa ubožica tako oslabela, da se je bilo treba odločiti za povratek v domovino. Sedaj ko to pišemo, je zopet v Kamniku. Za enkrat ne vemo, kako bo ž njo nadalje, v prihodnji številki bomo že zopet poročali. Vsem njenim dobrotnicam in dobrotnikom ponovni: Bog plačaj!

Duhovne vaje za učiteljice in uradnice, (bivše gojenke Lichtenthurnovega zavoda) se prično 6. avgusta zvečer ob 6. uri in trajajo do 10. avgusta zjutraj. Vodil jih bo č. g. Ludovik Šavelj C. M. Vse, ki se jih hočejo udeležiti, naj se po možnosti do 1. avgusta priglase vodstvu zavoda. Vabljene so tudi one, ki niso bile gojenke tega zavoda.

SESTRE SESTRAM.

Št. Jurij ob juž. želez. — Tudi v našem krožku se Orlice precej gibljejo. Pridno telovadimo in tudi sestanki ne izostajajo. Enako tudi naše mladenke. Redno telovadijo in se udeležujejo sestankov. Nič se ne boje, če jih nasprotniki napadajo in prezirajo. Še bolj srčne postajajo po takih napadih. Trdno se drže orlovskih načel in organizacije, s pomočjo vztrajne molitve pa napredujejo v vseh dekliskih čednostih. Zrasle bodo iz njihovih vrst vrle članice našemu krožku. — Bog živi!

Raka. Pri telovadni akademiji dne 7. junija so naši Orli in Orlice ponovno pokazali sadove svojega truda. Goste sta pozdravila domači br. predsednik in s. predsednica. Strumno z

enotnimi gibi so bile izvajane proste vaje članov, viš. in niž. naraščaja. Dovršeno so bile izvedene lepe drzne skupine članov I. in II. Prav lepe so bile simbolične vaje članic, „Gorčez izaro“ in „Na tujih tleh“, ki jih je izumila s. vaditeljica Režika Bajc. Ljubke so bile proste vaje gojenk, nastop malih deklamavcev in deklamavk. Tudi šaljivi prizori so izpadli po vsem povoljno. Akademija se je zaključila z orlovsko himno. — Orlovska mladina, krepko naprej proti večnemu — solncu, neskončni Resnici. — Bog živi!

Opomba ur. Urednikov dostavek v junijski številki na tem mestu ni meril na Žiri, temveč na nekatere krožke, katerih dopisi sploh niso zagledali belega dne . . .

DROBIŽ

KAKO SE RASTLINE BRANIJO SOVRAŽNIKOV?

UČITELJICA.

(Konec.)

Prav posebno zanimive pa so varnostne priprave rastlin proti sovražnikom cvetja, t. j. proti tatičem medu in sladkih sokov. Največ cvetlic seveda rabi žuželke (metulje, čebele, čmrlje) za prenašanje plodnega prahu. Vse te privabi barva cveta, vonj in med; da pa pridejo do medišča, morajo zlesti prav v cvet ali se vsaj nagniti globoko vanj. Pri tem s hrbtom, z glavo in prsi obrišejo cvetni prah in ga pri obisku drugega cveta oddado tam. S tem pa cvet oplode. Ti seveda niso nikakršni sovražniki rastlin, nego nasprotno: prav veliki dobrotniki.

Drugače pa je z onimi, ki počasi lazeč prihajajo le zaradi sladke hrane in rastlini prav nič ne koristijo. Cvetlici oz. njenemu obstanku je gotovo na tem, da ustreže le onim obiskovalcem, ki ji morejo koristiti, da pa se zavaruje pred drugimi, ki jo le izkoriščajo. Taki koristolovci, ki obenem tudi poškodujejo cvet, so mali hrošči, mravlje, gosenice in polži, katerih se je treba rastlinam braniti.

Mnogo rastlin je že zaradi svojega bivališča (v vodi, močvirju) obvarovanih pred temi obiskovalci, n. pr. perunika, povodna zlatica i. t. d. Druge cvetlice, n. pr. rešetarka, nalove s svojimi lijestimi listi dežnice ali rose, da stoji okoli njih mala luža ter gosenice in mravlje ne pridejo do njih. Nekatero cvetke cveto le zjutraj, ko še rosa zadržuje žuželke od tatinskih pohodov, druge zopet le ponoči, ko jih obiskujejo samo ponočni metulji (n. pr. nočnice, nekateri klinčki). Zelo dobra varnostna priprava so tudi viseči cvetovi. Le s težavo n. pr. prileze mravlja do šmarničnega cveta ali zvončnice navzdol; ko pa se ji je treba na robu preokreniti na notranjo stran, izgubi ravnotežje in cincajoči cvet še pospeši njen padec.

Velika množina cvetlic pa je zavarovana z malimi bodicami ali laski po vsem stebelu. Lazeče živali, ki imajo na spodnji strani mehko, pogosto celo sluzasto kožo, že par dlačic na stebelu ovira; v mislih imam polže in gosenice. Z dlačicami porasel pecelj, ki so včasih še celo navzdol obrnjene, zavrne vsako plezalno umetnost celo vztrajnih mravelj, zlasti še pri nekaterih (osat, plavica), ki imajo prav pod cvetjem največjo množino teh varnostnih sredstev. Posebno dobro so pa zavarovane one, ki na stebelu izločujejo lepljivo snov, n. pr. smolnica, drežica; taista snov namreč prime one živalce in jih ne pusti dalje. Pogosto vidimo stebelce vseskozi polno zelenih uši, ki so se na ta način ujele.

Nekateri cvetovi so pa tudi tako ustvarjeni, da jih morejo obiskovati le močnejše žuželke. — Male, ki so prešibke, niti ne pridejo vanje, n. pr. pri mrtvi koprivi, žabici ali putovcu. Zopet drugi imajo na pragu šop dlačic, da ne more mali tatič naprej; zopet druge hranijo slaščice v dolgi zaviti ostrogi, do kamor pride le metulj s svojim dolgim rilčkom, n. pr. orlica (akelaj).

A še mnogo drugih skrivnih varnostnih priprav in odredb imajo rastline in zlasti še cvetlice. Vendar že iz naštetih lahko spoznamo, da ima vsaka malenkost na rastlini svoj poseben pomen in namen.

Ko se čudimo vsem tem napravam, ki jih mati narava sto- in tisočletja preskrbuje rastlinstvu, moramo nehote v največjem občudovanju in spoštovanju skloniti glavo pred Njim, ki vsako bilko varuje sovražnikov. Ali more pustiti človeka, krono stvarjenja, brez svojega vsemogočnega varstva?

○○○(●)○○○

UREDNIŠKA MOLČEČNOST.

Marica ob j. ž. — Prošnji za oprostitev „vsem Vašim nerodnostim“ prav rad ugodim. Navodila za dopisovanje in pesnikovanje je pa zelo težko dati. Da bo vendar nekaj, Vam svetujem: prebirajte redno vse dopise v „Vigredi“ in drugih listih, lahko tudi veselo pošto v „Orliču“. Tako boste kmalu znali. Istotako berite navodila za dopisovanje od g. Langerholca v lanskem „Orliču“. Pesnikovanje za javnost pa kar pustite, bodo že drugi opravili. Bog živil!

Obmejni Slovenec. — Prav lepa hvala za poslano! Z veseljem sprejeto. Zelo potrebno, uvrstim brž ko bo mogoče. Še kaj tacega! —

-- Ali Vam ustrezem, če Vam dam pošiljati kak izvod „Vigredi“ zastoj?

Tugomira. — Ker je pri Vaši pesmi „Gozdu“ samo psevdonim, bi Vam ne odgovarjal, da niste ravno — Tugomira. Je namreč neka Tugomira tam nekje blizu Vas (sodim po poštnem pečatu!) ki je nekdanj priobčevala pesmi v „Glasniku najsv. Src“. Pa Vi menda niste tista, ko pravite, da je to Vaša prva pesem. Torej — predvsem se dajte prekrstiti!

Vera L. — Seveda Vašim pesmim marsikaj manjka. Pa bi to in ono sam popravil, toda še najbolj me bašejo Vaše rime, ki so včasih tako prisiljene. (Srcé — mrjé itd.) Bomo videli.

PREJELI SMO IN PRIPOROČAMO:

Perutninarstvo. Sestavlil A. Slivnik. Založila Jugosl. knjigarna v Ljubljani, Din 44, v platno vezano 56. — To knjigo smo že zadnjič nakratko priporočili. Vsem dekletom, ki hočejo postati vsestransko dobre gospodinjice, jo nanovo priporočamo. Saj pravijo, da bi perutninarstvo lahko donášalo mnogo več dobička, če bi se bolj premišljeno gojilo. Na to hoče opozoriti naša knjiga. Ne opozarja pa zgolj z besedo, (ki je v tej knjigi tu pa tam pač malo preveč „jugoslovanska“) temveč tudi z mnogimi slikami, ki knjigo bogato krasi.

Kazan, volčji pes. Spisal James Oliver Curwood. Ljudske knjižnice 19. zvezek. Ljubljana, Jugosl. knjigarna. Cena broš. izv. Din 18, trdo vez. v platno Din 30. — To je ameriška povest iz živalskega sveta. Močno jo hvalijo in je prevedena skoraj v vse civilizirane jezike. Gotovo bo tudi med Slovenci našla hvaležnih bralcev in bralk.

Joannes Plebanus (Vikar Janez). Spisal dr. Ivan Pregelj. II. izdaja 1925. Založilo Tisk. društvo v Kranju. — To povest priporočamo samo takim, ki so življenjsko dozoreli, imajo mnogo splošne izobrazbe in zlasti v umetniškem

uživanju niso novinci. Brez teh pogojev ne bodo našli v povesti ničesar zase. Pregelj sam pravi, da za otroke ta povest ni, mi pa dostavljamo, da tudi v knjižnico preprostega človeka iz ljudstva ne spada.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

**Josip
Petelinc-**
znamka

GRITZNER in ADLER
za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila!
Na veliko! Telefon 913 Na malo!

„Vigred“ izhaja vsak mesec. — List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani. — Uredništvo in upravništvo v Ljud. domu. Za članice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova. Tisk tiskarne Tiskovnega društva v Kranju. 4840-25

Priporoča se tvrdka
JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

ob vodi blizu **Prešernovega**
spomenika kjer dobite: vse po-
trebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, modno in
galanterijsko blago, nogavice,
rokavice, palice, jedilno orodje,
toaletno blago

na veliko in malo!

Naročila po pošti se izvršijo hitro in točno.

Flor nogavice
po Din 24, 30 in 36
vseh barvah razpošilja
R. Stermecki, Celje 367
— Pište po cenik —

Dekleta!

Kupujte le pri onih, ki inserirajo v našem listu!

Najboljše
„PFAFF“ šivalne stroje

prilavne za krpanje, umetno vezenje,
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

riporoča

IGN. VOK

Ljubljana
Sodna ul. 7.

Celje
kralja Petra c. 33.

Novo mesto
Glavni trg.

Datumi!

Na veliko! Na malo!

Štampilje oseh vrst

CIRIL SITAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 13.

Numeratorji!

Klišeji!

Splošno znana manuf. trgovina

EL. PETERKA

„PRI AŽMANU“

Šolski drevored št. 2, Ljubljana
priporoča blago za moške in žen-
ske obleke, perilno blago, šifon,
najbolje vrste cefir za bluže in
srajce. Novosti v rutah in vse
drugo v to stroko spadajoče
blago.

je najboljša.

TISKOVNO DRUŠTVO V KRANJU

Izvršuje točno v najkrajšem času in po nizkih cenah: knjige, časopise, lepake, vabila, vsakovrstne trgovske in društvene tiskovine. V zalogi imamo vsakovrstne tiskovine za župnijske in občinske uprave. Moderno urejena tiskarna in knjigoveznica. — Konkurenčne cene!

Nova založba

Ljubljana
Kongresni trg 19.

Vse pisarniške potrebščine. ❀ Vse knjige.

Zavarujte svoje žoljenje,
poslopje in premičnine le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33;

Zagreb, Pejačevićev trg 15;

Sarajevo, Vrbanja ulica štev. 4.

Vsaka

previdna gospodinja
rabi

v svojem gospodinjstvu

JUHAN

najboljši pridatek
k hrani

Dobi se v vseh špicerijskih
trgovinah.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom).

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice orlovske znake i. t. d. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazelina in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju! Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.